

STAN I PERSPEKTYWY ZACHODNIOPOMORSKIEGO PIEŁĘGNIARSTWA I POŁOŻNICTWA W KONTEKŚCIE RYNKU PRACY W OPINII PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA

Głównym celem przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie badania „Stan i perspektywy zachodniopomorskiego pielęgniarstwa i położnictwa w kontekście rynku pracy” było zdobycie informacji o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na rynku pracy związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki oraz położnej. Koncepcja

badania, problematyka badawcza, narzędzia badawcze oraz raporty powstały w Wydziale Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Partnerzy badania (konsultacje przy tworzeniu koncepcji badania, ustalaniu problematyki badawczej oraz konstruowaniu narzędzi badawczych):

▶ Szczecińska Izba Pielęgniarek i Położnych,

▶ Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Koszalinie,

▶ Wydział Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Badania terenowe wykonała Grupa BST sp. z o.o. (IV kwartał 2020 roku).

Problemy badawcze zostały sformułowane z perspektywy różnych grup respondentów:

Badanie pracodawców reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia.

Badanie uczniów liceów ogólnokształcących i techników.

Badanie pielęgniarek i położnych.

Badanie studentów zachodniopomorskich uczelni na kierunkach przygotowujących do zawodu pielęgniarki i położnej.

Niniejsza publikacja prezentuje najważniejsze informacje z części badania prowadzonego wśród pracodawców reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia.

PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNE NA KRAJOWYM I ZACHODNIOPOMORSKIM RYNKU PRACY

Jednym z najważniejszych obszarów debaty publicznej jest problematyka związana z funkcjonowaniem ochrony zdrowia stanowi ją. Dotyczy to nie tylko okresu pandemii, ale również okresu przed marcem 2020 roku, od kiedy komunikaty dotyczące zdrowia mają w mediach pozycję dominującą. Zapewne problemy ochrony zdrowia nie przestaną być przedmiotem stałego zainteresowania również po pandemii. Związane to jest przede wszystkim z miejscem jakie zajmuje zdrowie w hierarchii wartości Polaków.

„ZDROWIE” było najważniejszą wartością dla Polaków (47%) zarówno w przeszłości, jak i w czasie pandemii (CBOS 2020).

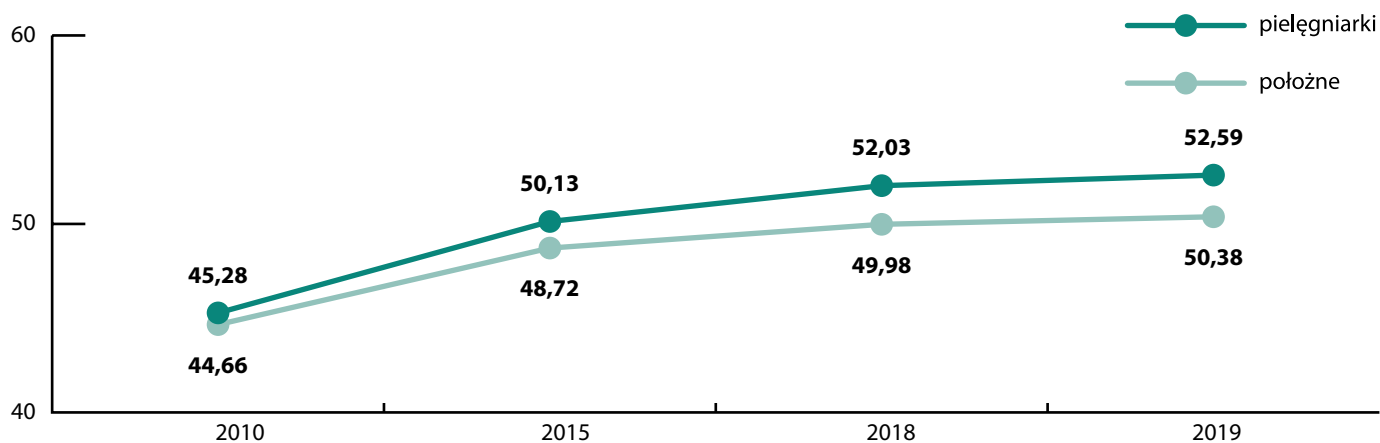
Bardzo wysokie poważanie społeczne dla przedstawicieli zawodu pielęgniarka 89% (druga pozycja po strażaku 94%) (CBOS 2019).

Problemy z zaspokajaniem popytu na rynku pracy na pielęgniarki i położne.

Coraz wyższy średni wiek pielęgniarek i położnych w Polsce.

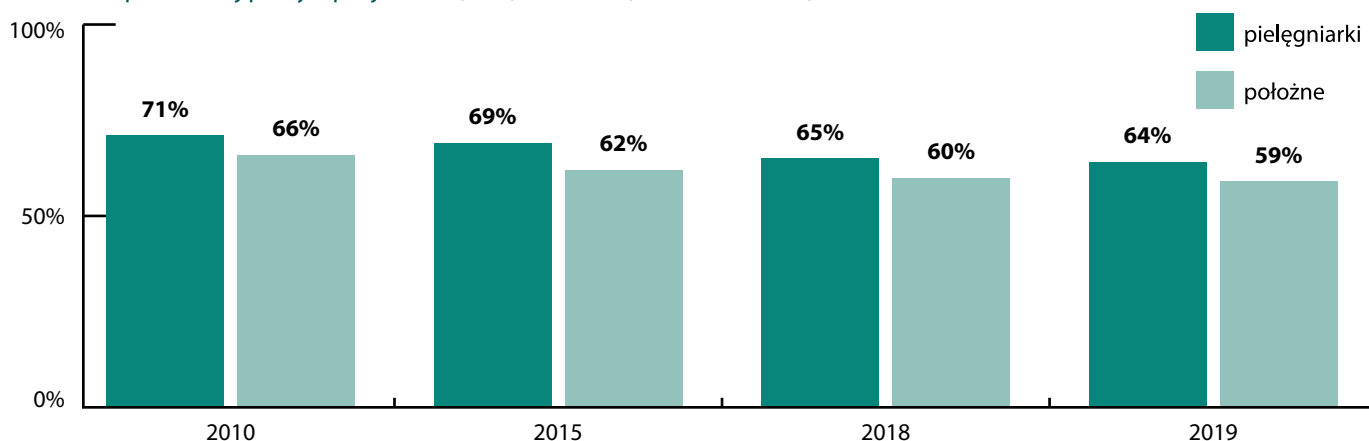
Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie.

Średni wiek w zawodach pielęgniarki i położnej w Polsce (lata 2010 - 2019)

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS i Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych.

Wskaźnik wykorzystania zasobów pracowniczych w zawodach pielęgniarki i położnej do bezpośredniej pracy z pacjentem (w %) w Polsce (lata 2010 - 2019)

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS i Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych.

Szczególną wagę przypisuje się w debacie publicznej dostępności usług medycznych. Wyniki analiz rynku pracy wyraźnie wskazują, że w przypadku zawodów medycznych mamy do czynienia z poważnym deficytem. Świadczą o tym również prognozy dotyczące rynku pracy, które przewidują w przypadku zawodów medycznych jego utrzymanie. Należy tutaj wymienić w pierwszej kolejności: pielęgniarki i położne, lekarzy oraz ratowników medycznych. Na podstawie wyników „Barometru zawodów 2021” możemy spodziewać się utrzymania tego stanu w bieżącym roku. Warto zwrócić uwagę, że w przypadku pielęgniarek i położnych, zawody te zostały zakwalifikowane do deficytowych we wszystkich województwach. Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia niezmiennie od prognozy na 2018 rok.

Poważnym problemem związanym z zaspokojeniem popytu na rynku pracy na pielęgniarki i położne jest odnotowywany od co najmniej 2008 roku (wyjątek stanowił rok 2014) coraz wyższy średni wiek pielęgniarek i położnych w Polsce. W przypadku pielęgniarek wzrósł on z 44,19 lat w 2008 roku do 53,16 lat w 2020. W populacji pielęgniarek najliczniej występują osoby

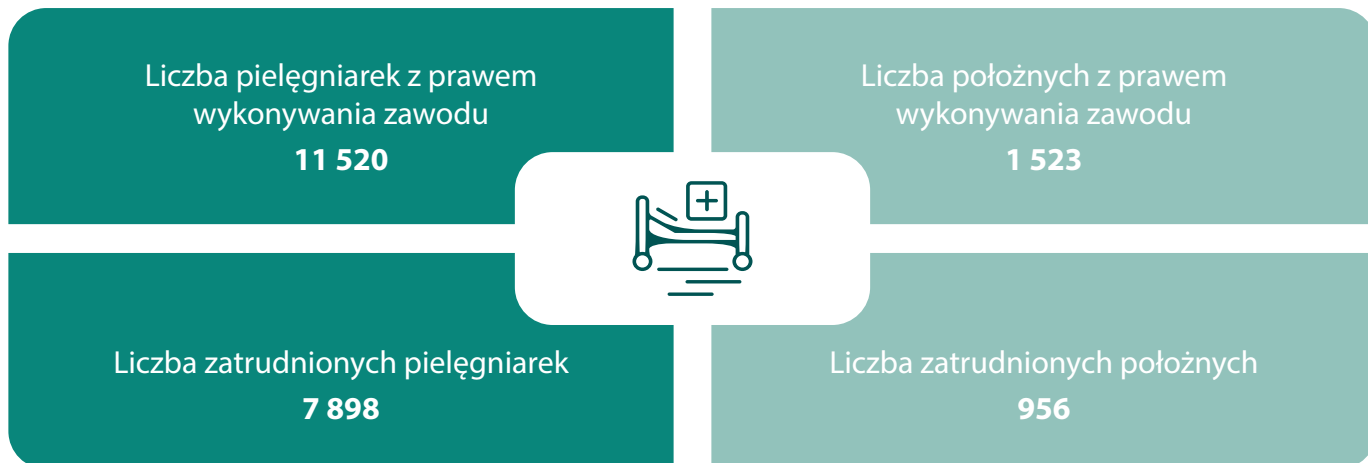
w wieku 46 lat. Nieco mniej wzrósł średni wiek położnych – z 43,23 lat w 2008 do 50,74 lat w 2020.

W populacji położnych najliczniej reprezentowane są osoby w wieku 55 lat. Średnią wieku zaniża większy niż w przypadku pielęgniarek udział w populacji osób do 30 roku życia.

W Polsce na koniec 2019 roku prawo wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej posiadało odpowiednio 299 629 i 39 029 osób. Jednocześnie liczba pracujących pielęgniarek i położnych wynosiła analogicznie 193 132 i 22 892 osoby. W 2019 roku dla pielęgniarek wyniósł on 64%, natomiast dla położnych 59%. Tym samym odpowiednio 36% pielęgniarek i 41% posiadających prawo wykonywania zawodu pielęgniarek i położnych nie wykonywało go albo wykonywało, ale w instytucjach które nie są uwzględniane w statystyce publicznej jako placówki ochrony zdrowia (np. jednostki administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, uczelnie, NFZ) lub w placówkach ochrony zdrowia, ale w niepełnym wymiarze godzin i praca ta nie stanowiła dla nich podstawowego zatrudnienia.

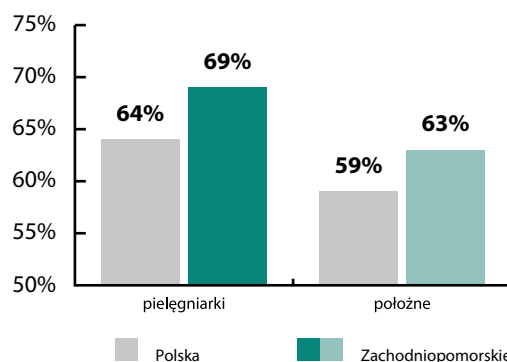

Województwo zachodniopomorskie, stan na koniec 2019 roku

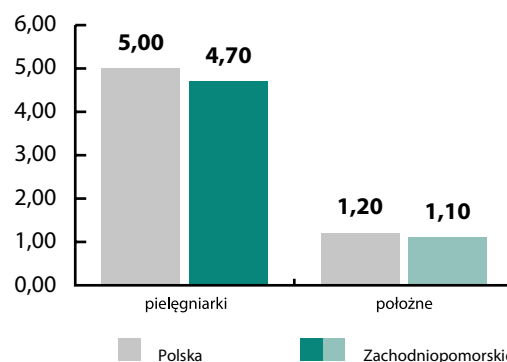
Pod względem wykorzystania zasobów pracowniczych pielęgniarek i położnych województwo zachodniopomorskie znajduje się w czołówce krajowej, a wskaźnik wyliczany na podstawie informacji o podstawowym miejscu pracy i o posiadaniu prawa wykonywania zawodu, przyjmuje wartości wyraźnie powyżej odnotowanych dla całego kraju. Oznacza to, że możliwe do wykorzystania rezerwy pracownicze są w województwie zachodniopomorskim relatywnie małe.

Wskaźnik wykorzystania zasobów pracowniczych w zawodzie pielęgniarki i położnej (2019)

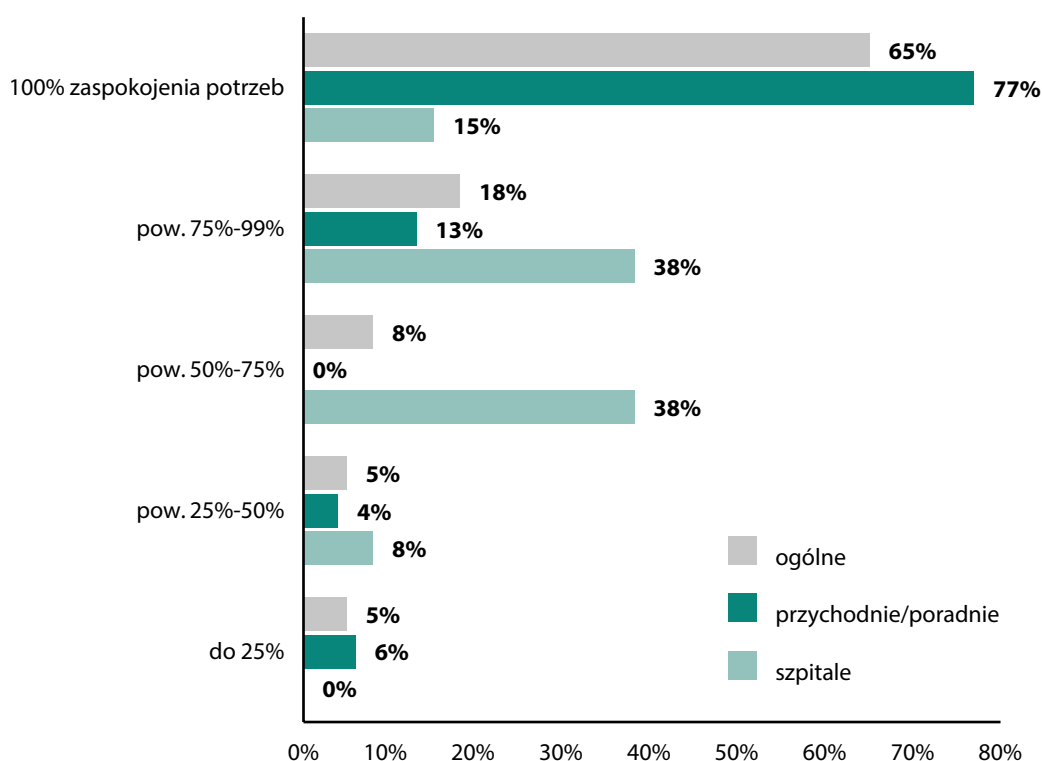
Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

Liczba pielęgniarek na 1 tys. Mieszkańców i położnych na 1 tys. kobiet (2019 r.)

POZIOM ZASPOKOJENIA POTRZEB ZATRUDNIENIOWYCH ZACHODNIOPOMORSKICH PRACODAWCÓW NA STANOWISKACH PIELĘGNIARKI I POŁOŻNEJ

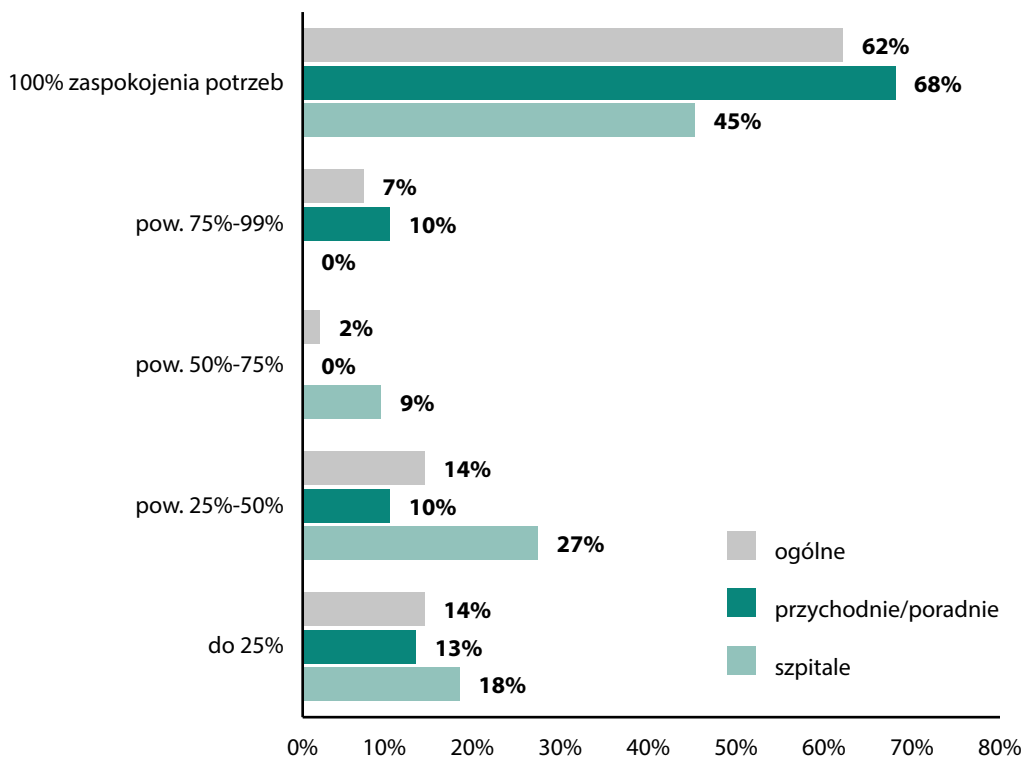
Poziom zaspokojenia potrzeb na stanowisku pielęgniarki (IV kwartał 2020)

Poziom zaspokojenia potrzeb zatrudnieniowych na stanowiskach pielęgniarek i położnych deklarowany przez badanych przedstawicieli zachodniopomorskich placówek ochrony zdrowia jest zróżnicowany w zależności od jej typu. Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że deficyt pracowników na stanowiskach pielęgniarskich dotyczy przede wszystkim zachodniopomorskich szpitali.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

▲ Poziom zaspokojenia potrzeb na stanowisku położnej (IV kwartał 2020)

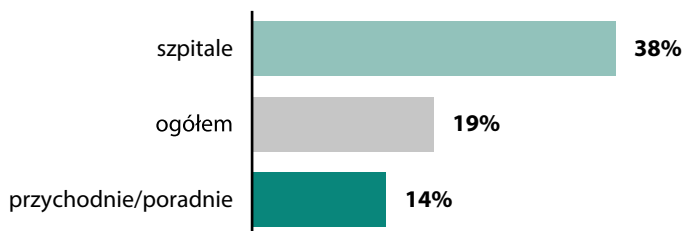
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

Z podobną sytuacją jak w przypadku stanowisk pielęgniarskich mamy do czynienia na stanowiskach położniczych. Tutaj również najwyższy poziom zaspokojenia potrzeb zatrudnionych występuje w przychodniach/poradniach. Jednak różnice pod tym względem między nimi a szpitalami są zdecydowanie mniejsze niż w przypadku stanowisk pielęgniarskich. Co więcej, o wiele częściej w przypadku obu typów placówek występuje deficyt położnych na najwyższym poziomie – poziom zaspokojenia do 50%. O ile w przypadku pielęgniarek szpitale charakteryzował jako dominujący deficyt na poziomie niskim i średnim, o tyle dla stanowisk położniczych jest to poziom niski i wysoki.

Szpitale są liderami pod względem zatrudniania pracowników znajdujących się na przeciwległych biegunach skali wieku – emeryci i absolwenci.

Jednym ze stosowanych przez pracodawców sposobów radzenia sobie z deficytem pracowników na stanowiskach pielęgniarskich i położniczych jest zatrudnianie osób, które nabyły prawa emerytalne. Wśród objętych badaniem zachodniopomorskich placówek ochrony zdrowia, z największym udziałem takich pracowników mamy do czynienia w szpitalach. Dotyczy to zarówno stanowisk pielęgniarskich, jak i położniczych. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na zatrudnianie pracowników, którzy dopiero zaczynają pracę w zawodzie.

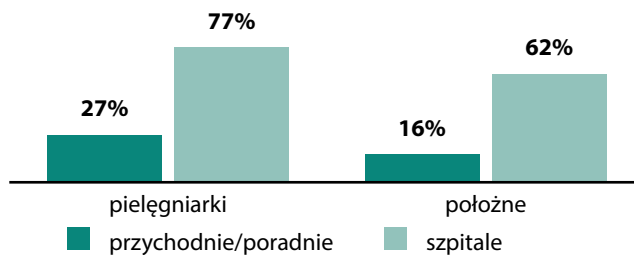
▲ Udział wśród badanych placówek ochrony zdrowia zatrudniających absolwentów na stanowiskach pielęgniarskich i położniczych (w okresie 12 miesięcy przed przeprowadzeniem badania)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

Deficyt pracowników, pracodawcy planują zaspokoić pozyskując pracowników z zagranicy. W próbie podmiotów reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia, z takiego rozwiązania skorzystano w 19% badanych podmiotów (w ciągu ostatnich 12 miesięcy). Deficyt pracowników, pracodawcy planują zaspokoić pozyskując pracowników z zagranicy. W próbie podmiotów reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia, z takiego rozwiązania skorzystano w 19% badanych podmiotów (w ciągu ostatnich 12 miesięcy).

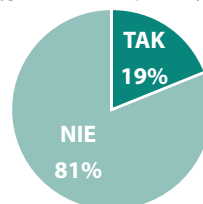
▲ Udział wśród badanych placówek zatrudniających emerytowanych pracowników na stanowiskach pielęgniarskich i położniczych (w okresie 12 miesięcy przed przeprowadzeniem badania)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

W przypadku badanych placówek ochrony zdrowia, częściej absolwentów zatrudniały zachodniopomorskie szpitale. Tym samym są one liderami pod względem zatrudniania pracowników znajdujących się na przeciwległych biegunach skali wieku – emeryci i absolwenci.

Odsetek placówek, w których są lub byli w ciągu ostatnich 12 m-cy zatrudniani cudzoziemcy na stanowiskach pielęgniarskich lub położnych?

Odsetek placówek, w których planowane jest zatrudnianie cudzoziemców na stanowiskach pielęgniarskich lub położnych?

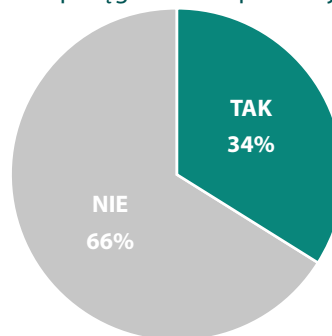
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

AKTUALNY I PRZEWIDYWANY POZIOM TRUDNOŚCI W ZNALEZIENIU PRACOWNIKA NA STANOWISKA PIELĘGNIARSKIE I POŁOŻNICZE W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Spośród badanych placówek ochrony zdrowia w większości z nich nie poszukiwano pracowników ani aktualnie, ani w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Większość podmiotów poszukujących pracowników – mimo zdecydowanie mniejszego udziału w próbie – stanowiły szpitale. Zdecydowanie najczęściej czyniono to z powodu odchodzenia pracowników na emeryturę (59% poszukujących pracowników placówek) oraz z konieczności uzupełnienia braków kadrowych (50%).

Pracodawcy reprezentujący zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia zdecydowanie najczęściej poszukiwali pielęgniarek i położnych bez specjalizacji (odpowiednio 68% i 45%). Uczestniczący w badaniu przedstawiciele zachodniopomorskich placówek ochrony zdrowia zostali także poproszeni o sformułowanie przewidywań dotyczących przyszłego popytu na pracowników na stanowiskach pielęgniarskich i położniczych z uwzględnieniem ich specjalizacji.

Czy poszukiwaliście Państwo w ciągu ostatnich 12 miesięcy lub nadal poszukujecie pracowników na stanowiska pielęgniarki lub położnej?

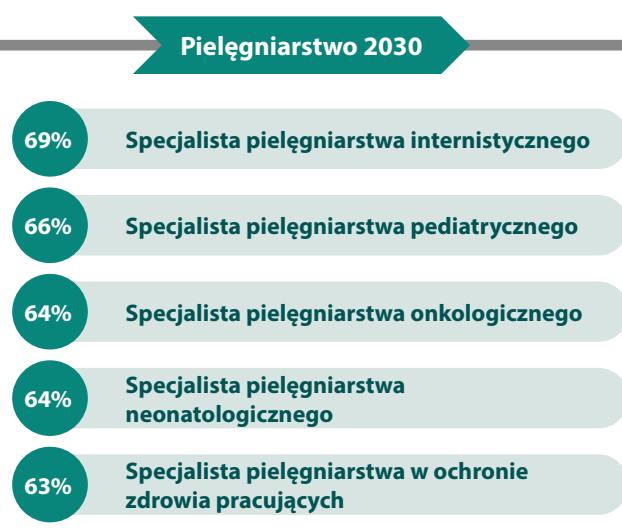

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania WUP w Szczecinie.

Ocena trudności w znalezieniu pracownika ze specjalizacją na koniec 2020 roku

Przewidywane zapotrzebowanie w poszczególnych specjalizacjach na koniec 2030 roku

Ocena trudności w znalezieniu pracownika ze specjalizacją na koniec 2020 roku

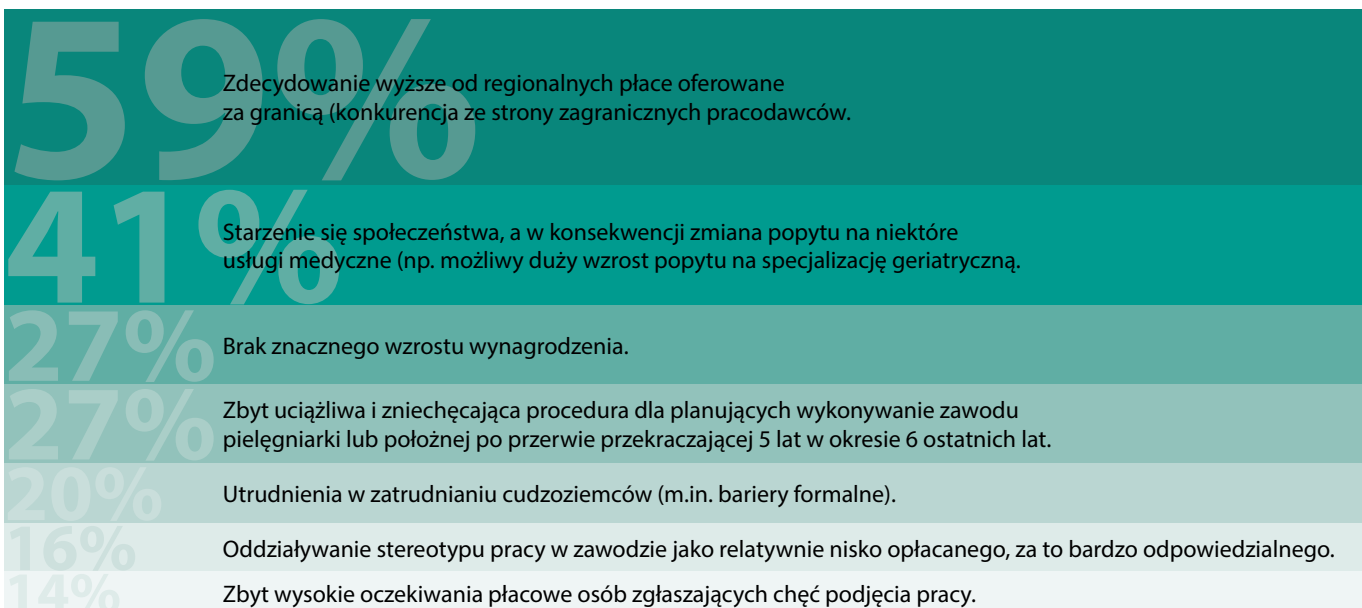

Przewidywane zapotrzebowanie w poszczególnych specjalizacjach na koniec 2030 roku

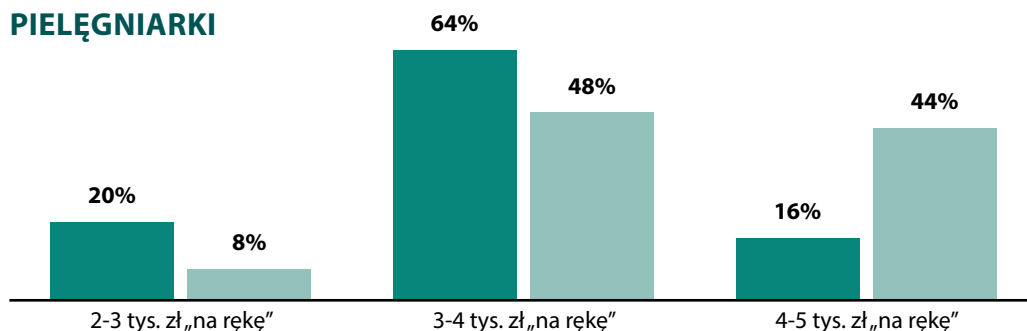
UWARUNKOWANIA ZASPOKAJANIA POTRZEB ZATRUDNIENIOWYCH ZACHODNIOPOMORSKICH PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA NA STANOWISKACH PIEŁĘGNIARSKICH I POŁOŻNICZYCH

Czynniki zagrażające zaspokajaniu potrzeb zatrudnieniowych na stanowiskach pielęgniarskich i położniczych w woj. zachodniopomorskim w ciągu najbliższych 10 lat.

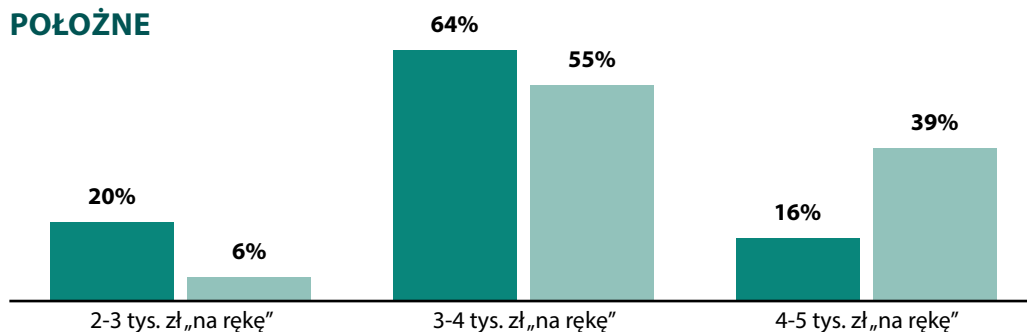
Wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w związku z wykonywaniem zawodu pielęgniarki lub położnej stanowi istotny czynnik wpływający na zaspokajanie potrzeb zatrudnieniowych w placówkach ochrony zdrowia. Według badanych pracodawców, bariera płacowa utrzyma się w ciągu najbliższych 10 lat.

PIEŁĘGNIARKI

Różnice w odsetkach wskazań dla pielęgniarek oraz położnych są niewielkie i dotyczą one przede wszystkim pracowników ze specjalizacją (wykres 15). Podobnie jak w przypadku pielęgniarek, tak i dla położnych badani nie wskazywali kategorii poniżej 2 tys. zł i powyżej 5 tys. zł jako obszarów największej częstości wynagrodzeń.

POŁOŻNE

Całość raportu na stronie www.wup.pl w zakładce „dla instytucji” i tam w „Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy”.

www.wup.pl

@wupszczecin

@WUP_Szczecin

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41, 70-383 Szczecin

www.wup.pl • sekretariat@wup.pl

tel.: (91) 42 56 101 • fax.: (91) 42 56 103

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Filia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Koszalinie

ul. Słowiańska 15a, 75-846 Koszalin

filia@wup.pl • tel.: (94) 34 45 033

fax.: (94) 34 45 030